

Maandag 10 mei 1915 – ochtendeditie

Londen, 9 mei. Maarschalk French meldt heden:

In de afgelopen nacht en vandaag zette de vijand zijn aanvallen ten oosten van Ieper voort. Deze aanvallen zijn alle afgeslagen. Onze linie staat daar stevig.

Berlijn, 9 mei. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier:

Bij de voortzetting van onze actie tegen Ieper wierpen wij de vijand uit zijn goed versterkte stellingen tussen Fortuin Wielje en de plaatsen Frezenberg en Verlorenhoek. Wij stelden ons daardoor in het bezit van de gewichtige heuvelrug, die de omtrek van Ieper aan de oostzijde beheerst.

Tot dusver vielen ons 800 Engelsen, waaronder 16 officieren, in handen.

Het chloorgas.

Londen, 9 mei. De “ooggetuige” in het Britse hoofdkwartier (in Noord-Frankrijk en West-Vlaanderen) geeft er in zijn jongste mededelingen over de recente operaties om Ieper een beschrijving van, hoe een Pruisisch officier was gevangen genomen en – achter de linie gebracht – een paar Engelse soldaten zag, die door het stinkgas waren buiten gevecht gesteld en in doodstrijd naar adem lagen te snakken. De Pruisische officier hield stil, barstte in lachen uit en – op de op de grond liggende gestalten wijzend – vroeg hij: “Hoe vind je dat? De “ooggetuige” besluit zijn relaas aldus: “Het aanschouwen van makers, die liggen te krimpen en te kreunen in hun lijden door de gasvergiftiging, en die stervend rondwentelen als vergeven ongedierte, heeft onder de Britse soldaten een verbittering gewekt die – hopen wij – overal in het Britse rijk zal worden gedeeld, en die

zal maken, dat wij niet zullen rusten voor wij volle vergelding hebben verkregen tegen diegenen, die voor deze gruwelen verantwoordelijk zijn.

De tweede episode van de IJzerslag. 20-21 oktober.

St. Adresse, 6 mei.

In de aanvang van de langdurige slag aan de IJzer zijn na de voorbereidingen, waaromtrent bijzonderheden zijn medegedeeld in mijn brief van 1 mei, duidelijk drie gedeelten te onderscheiden.

Vooreerst de vierdaagse strijd van de 16^e tot de 20^e oktober in het terrein voor, d.w.z. ten noorden van de IJzer (overzicht in de brief van 4 mei), vervolgens een tweede episode, die men zou kunnen noemen: de strijd aan de IJzer zelf (20-21 oktober) en een derde episode, die van de positiestrijd achter de rivier, positiestrijd, die nog altijd met bitterheid voortduurt.

De Courier de l'Armée brengt thans bijzonderheden omtrent die tweede episode, dus omtrent de zeer hardnekkige en bloedige verdedigingsgevechten van 20 en 21 oktober.

Zoals uit het overzicht in de brief van 4 mei bleek, had de aanzienlijke troepenbeweging langs de kant van Roeselare de 19e oktober door de verkenning gemeld, de Belgische legerleiding zekerheid verschaft omtrent de Duitse plannen om tegen Diksmuide een aanval te ondernemen.

Men kent de daardoor veroorzaakte wijziging in de gevechtsoptelling: de troepen die naar het front Beerst-Vladslo waren gezonden om de 4^e divisie te versterken, werden op de oorspronkelijke stelling (front van Diksmuide) teruggebracht. De 5^e Belgische divisie en de mariniers van admiraal Ronarch zullen dus

Diksmuide verdedigen, versterkt door een deel der Belgische reservetroepen. Admiraal Ronarch, die gelijk bekend, niet beschikte over artillerie, ontving de volgende dag een gemengde brigade der 3^e divisie en bovendien een regiment artillerie. Al deze elementen werden gezonden ter versterking van de stellingen op het front bij Nieuwpoort.

Vermoedelijk had de Duitse bevelvoering gehoopt door plaatselijke aanvallen op verschillende punten van het front en door artillerievuur over het gehele front de aandacht van de voorgenomen aanval op Diksmuide af te leiden. Toen echter in de namiddag van de 20^e oktober de aanval begon, vonden de Duitsers een goed aangesloten en flink voorbereide verdediging tegenover zich.

Tegen de middag suisden de eerste “marmieten” uit de Duitse batterijen zwaar geschut over de IJzer en beginnen geweldige verwoestingen aan te richten binnen Diksmuide, waar weldra huis na huis in puin vliegt. De verwoestende kanonnade kan bij gemis aan artillerie van zwaar kaliber, slechts door de Belgische 7,5 cm kanonnen worden beantwoord.

In de namiddag, nadat gedurende verscheidene uren de aanval door de zware artillerie is voorbereid, wordt de stormloop ondernomen. De Belgen en de mariniers, die in het bruggenhoofd voor Diksmuide wel hun meest hechte steunpunt hebben, laten de Duitsers, die in gesloten colonnes aansnellen, tot op korte afstand naderen, totdat plotseling de artillerie losbreekt en de aanvallende, lange formaties met schroot overdekt, terwijl gelijktijdig de geweren en de mitrailleuses gaan ratelen.

Ziehier de beschrijving van die bloedige aanval: “Pal staan mariniers en infanteristen in hun loopgraven voor het bruggenhoofd en het kanaal, ondanks het gierend schroot. In lange, gesloten colonnes

rukken de aanvallende benden vooruit. Het zijn nieuwe, door veteranen omsloten formaties, in dichte drommen dapper in het vuur stormend en krijgsliederen zingend. Dolle en theatrale tactiek, waardoor de Duitsers de verdedigers denken te ontmoedigen. Maar in plaats van zich door de tot onder hun bereik oprukkende massa's schrik te laten aanjagen, slaan de Belgen en de Franse mariniers slechts de vernieling gade, welke hun goed gericht vuur in die krijgsdrommen aanricht. Gehele gelederen worden neergemaaid. Ze worden door andere vervangen, die eveneens worden ten gronde gehaald. Het is een afgrijselijke slachting, een hels gezicht. Drommen aanvallers geraken tot aan de verdedigingswerken doch om daar te sterven, uitgeput, vernietigd.

“Uren lang woedt de strijk; reeds omhult de schemering het slagveld. Tegen de avond sissen eensklaps de fluitjes; bevel tot het staken van het vuren en tot de aftocht. De vijand ziet af van zijn poging, die, in weerwil van de hevigheid, onvruchtbaar is. Alleen het zwaar geschut gaat voort met het regelmatig vuren en het stelselmatig bombardement. Half Diksmuide ligt reeds in puin; de rode vlammen van de brand laaien omhoog en zetten de nachtelijke hemel in gloed en in die hellepoel blijven de overwinnende verdedigers waakzaam en werken ijverig aan het herstel der halfvernieelde loopgraven.

“Oorverdovend is het geraas. In de loopgraven, die men onverpoosd moet herstellen, zijn de verliezen aanzienlijk, maar niemand denkt aan wijken. De herstellingswerken worden heel de nacht voortgezet onder het voortdurend bombardement, met behulp der genietroepen, wiens toewijding heerlijk is. Zij moeten ook de hindernissen uit het schootsveld wegruimen, voor zover die het uitzicht der infanterie beperken. Rust is voor niemand mogelijk. De granaten van de vijand woelen de bodem om tot ver achter de IJzer. In geen enkel dorp kan men zich meer ophouden; elk ogenblik stort

een huis in of schiet in vlammen en een nieuwe puinhoop voegt zich bij de andere.”

Ook brengt de nacht geen rust in de strijd zelf, want in de overtuiging dat de deftige weerstand gedurende de namiddag en in de avond de verdedigers zal hebben uitgeput, wordt een nieuwe aanval tegen het bruggenhoofd ondernomen. De Duitsers vinden echter de Belgisch-Franse verdediging waakzaam en de verrassingspoging wordt in bloed gesmoord. Maar waar tegen het aanbreken van de dag de artillerie nog heviger gaat stampen en razen, bereiken de verdedigers zich voor op een nieuwe schok.

Die laat niet lang op zich wachten. Zodra het aanschemerend ochtendlicht enige onderscheiding toelaat, rukken reeds de grauwe infanteriemassa's onder een gewelf van schroot vooruit, terug in dichte, lange, gesloten colonnes. Het is een grauwe, kille, regenachtige ochtend. Ondanks vermoeidheid en de kracht van de aanval wijken de verdedigers niet. Stormloop na stormloop wordt ondernomen, maar het bruggenhoofd wordt verdedigd door een muur van ijzer en vuur en aanval na aanval wordt afgeslagen. Ontzettend is weldra de aanblik van het schootsveld dat als met lijken en gewonden is bezaaid. Gedurende de eerste ochtenduren is ook over het overige IJzerfront de aanval hernieuwd. Ook Nieuwpoort blijkt een van de hoofdaanvalspunten, maar daar worden de Duitsers in hun bewegingen zeer bemoeilijkt door het onzettende vuur van de monitors van het Britse smaldeel dat van uit zee de strook grond achter de duinen onder vuur zet, tot steun van de Belgische legermacht die in de duinen en van de veldwerken uit voor Nieuwpoort de vijand belet te naderen.

Men kan echter niet beletten, dat de zware Duitse batterijen van op grote afstand over Nieuwpoort hetzelfde lot voltrekken als over

Diksmuide en in de stad brand na brand stichten en er de puinmassa's verveelvoudigen.

Als de ochtendstormlopen zonder resultaat een einde nemen, ontstaat slechts een rust van weinige uren. Evenwel blijkt in de namiddag dat de vijand verse troepen ontvangt en aanzienlijke versterkingen in het veld brengt. Het schijnt dat hij koste wat het kost deze 21^e oktober over de IJzer wil. De verkenning houdt de vijand flink in het oog en tegen vijf uur in de namiddag fixeert zich de vierde algemene aanvalspoging tegen Diksmuide, gesteund door een algemene stormloop tegen Schoorbakke, nagenoeg halverwege Diksmuide-Nieuwpoort. Het Belgische grote hoofdkwartier geeft een onmiddellijk algemeen verspreid bevel: "Tot het uiterste weerstaan, spijs alle stand houden."

De nieuwe aanvallen worden terug voorafgegaan en vergezeld door het gedonder der zware artillerie en wat in Diksmuide nog aan gebouwen te vernielen is, wordt vernield.

De stormloop op de beide punten vangt aan, maar op beide punten ook ontvangen de Belgen en Franse mariniers de vijand met een zo onverbiddelijke vuurregen, dat het niet mogelijk is de linie te forceren. De Belgische 7,5 cm kanonnen decimeren reeds de dichte Duitse gelederen voor deze contact hebben met de infanterie en de mariniers in de loopgraven, en dat deel der colonnes dat aan het schroot ontkomt, wordt onmiddellijk voor de loopgraven gedecimeerd door de maaierende mitrailleuses en het ondoordringbaar vuur der fuseliers.

De taaiheid der aanvallers wordt volkomen geëvenaard door de onwrikbaarheid der verdedigers, de doodsverachting der eersten door de heldhaftigheid der mannen in de loopgraven. De

marinefuseliers en de Belgen, ze laten zich doden, maar verlaten de loopgraven niet.

Als de avond gevallen is, blijkt de positie onveranderd. Diksmuide, Schoorbakke en Nieuwpoort houden stand, de Duitsers zijn aan het einde van de 21e oktober nog steeds niet over de IJzer, op niet één enkel punt.

Het postverkeer van België met het onzijdige buitenland is thans uitgebreid tot Denemarken.

Maandag 10 mei 1915 – avondeditie

Berlijn, 10 mei. Uit het grote hoofdkwartier wordt in een uitvoerige beschrijving als het resultaat van de gevechten om Ieper van 22 april tot 4 mei aangegeven, dat de bondgenoten hun vroegere stellingen ten noorden, ten oosten en ten zuiden van Ieper in een lijn van Steenstrate over Langemark tot ten westen van Poelkapelle, zuidoostwaarts tot Wallemolen, zuidwaarts voorbij Passendale, langs de straatweg Mosselmarkt-Broodseinde-Beselare over Zonnebeke zuidoostwaarts naar Oosthoek tot het kanaal, welke stellingen een frontbreedte van 25 km en een maximumdiepte van 9 km hadden, gedeeltelijk hebben moeten terugnemen tot een lijn 700 meter zuidwestelijk van Fortuin-Frezenberg-Eksternest naar de oostelijke rand van het bos ten oosten van Zillebeke, zodat de nieuwe stelling van de bondgenoten voor Ieper slechts 13 km breed en 5 km diep is. De stelling is nog meer aan een concentrische beschieting door de Duitse artillerie blootgesteld dan de vorige.

Parijs, 9 mei. Het officiële avondbericht luidt:

Een aanval der Duitsers tussen Nieuwpoort en de zee werd met zware verliezen afgeslagen.

Parijs, 10 mei. Officiële mededeling van hedenmiddag 3 uur:

Tussen Nieuwpoort en de zee hebben de Duitsers aangevallen; zij zijn teruggeworpen en hebben belangrijke verliezen geleden.

Ten oosten van St. Joris hebben de Franse mariniers zich van de hoeve Eendracht, die sterk door de Duitsers was versterkt, en van een versterking ten oosten daarvan meester gemaakt. Zij hebben een 40-tal gevangenen gemaakt.

Sluis, 10 mei. Er is een periode van betrekkelijke rust ingetreden aan het front van Ieper. Slechts af en toe laat het geschut zich horen.

Belgische kinderen.

Mevrouw De la Faille, de centrale vertegenwoordigster te Antwerpen van het R. K. Huisvestingscomité te Leiden, is heden weer naar België vertrokken tot het afhalen van ongeveer 70 Belgische noodlijdende kinderen uit Leuven, welke de professoren de Muijnck en Zondervan hebben bijeen gebracht.

De Katholieke Universiteit van Leuven denkt er ernstig aan, schrijft de Tijd, haar lessen te hernemen bij het aanstaande studieseizoen. Reeds neemt de academische overheid maatregelen daartoe en heeft zij een zitting voor examens vastgesteld, die in de maand juli zullen plaats hebben voor de speciale scholen en het agronomisch gesticht. De aannemingsexamens voor de speciale scholen der mijnen, burgerlijke gebouwen, kunsten, bouwkunst en elektriciteit, en tot de kandidatuur in fysieke en wiskundige wetenschap, zullen in het Instituut de Spoelbergh plaats hebben op donderdag 15 juli, om 11 uur (Duitse tijd). De inschrijvingen worden reeds daags tevoren

gehouden van de dag der examens, van 9 tot 10 uur. De aannemingsexamens voor de school der handels- consulaire en koloniale wetenschappen zijn vastgesteld op vrijdag 16 juli om 10 uur. De academische overheid maakt bekend, dat de reis Brussel-Leuven thans gemakkelijk gaat, en de onderrector zich gelast met de zorg der kwartieren.